

REPUBLICA MOLDOVA

MINISTERUL ENERGIEI

**TRANZIȚIE SUSTENABILĂ CĂTRE
EFICIENȚA ENERGETICĂ ÎN MOLDOVA (STEEM)
(P500560)**

Proiect

**PLANUL DE ANAGAJAMENT
DE MEDIU ȘI SOCIAL (PAMS/ESCP)**

Martie 2024

PLANUL DE ANAGAJAMENT DE MEDIU ȘI SOCIAL

1. Republica Moldova (împrumutatul) va implementa Proiectul Tranziția Sustenabilă către Eficiență Energetică în Moldova (Proiectul), cu implicarea Ministerului Energiei prin Unitatea de Implementare a Proiectelor Energetice în Moldova (MEPIU), Centrul Național pentru Energie Durabilă (CNED)¹ și Termoelectrica SA (TE), conform prevederilor contractului de împrumut. Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (Banca Mondială) a fost de acord să ofere finanțare pentru Proiect, așa cum se prevede în acordul menționat.
2. Împrumutatul se va asigura că Proiectul este realizat în conformitate cu Standardele de mediu și sociale (ESS) și cu acest Plan de Angajament de Mediu și Social (PAMS), într-un mod acceptabil pentru Banca Mondială. PAMS face parte din acordul de împrumut. Cu excepția cazului în care este definit altfel în acest PAMS, termenii cu majuscule utilizați în acest PAMS au semnificațiile atribuite acestora în acordul menționat.
3. Fără a se limita la cele de mai sus, acest PAMS stabilește măsurile și acțiunile materiale pe care Împrumutatul le va efectua sau va determina să fie realizate, inclusiv, după caz, termenele acțiunilor și măsurilor, instituționale, de personal, de formare, de monitorizare și aranjamentele de raportare și gestionare a reclamațiilor. PAMS stabilește, de asemenea, instrumentele de mediu și sociale (E&S) care vor fi adoptate și implementate în cadrul Proiectului, toate acestea fiind supuse consultării și dezvăluirii prealabile, în concordanță cu ESS, în formă și substanță și într-o manieră acceptabil pentru Banca Mondială. Odată adoptate, respectivele instrumente de mediu și sociale pot fi revizuite din când în când cu acordul prealabil scris al Băncii Mondiale.
4. După cum sa convenit de către Banca Mondială și Împrumutat, acest PAMS va fi revizuit din când în când, dacă este necesar, în timpul implementării Proiectului, pentru a reflecta managementul adaptiv al schimbărilor Proiectului și circumstanțelor neprevăzute sau ca răspuns la performanța Proiectului. În astfel de circumstanțe, Împrumutatul și Banca Mondială convin să actualizeze PAMS pentru a reflecta aceste modificări printr-un schimb de scrisori semnat între Banca Mondială și Împrumutatul reprezentat de Ministerul Energiei. Împrumutatul va dezvălui prompt PAMS actualizat.

¹ Guvernul Republicii Moldova a aprobat transformarea Agenției pentru Eficiență Energetică în Centrul Național pentru Energie Durabilă (CNVM), începând cu 01 ianuarie 2024.

MĂSURI MATERIALE ȘI ACȚIUNI		TERMENI	ENTITATE RESPONSABILĂ
MONITORIZARE ȘI RAPORTARE			
A	<p>RAPORTARE REGULATĂ</p> <p>Pregătirea și prezentarea Băncii Mondiale al rapoartelor de monitorizare privind performanța de mediu, socială, sănătate și siguranță (ESHS) a Proiectului, inclusiv, dar fără a se limita la implementarea PAMS/ESCP, stadiul pregătirii și implementării instrumentelor de mediu și sociale solicitate de PAMS, activitățile de implicare a părților interesate și funcționarea mecanismului (mecanismelor) de reclamație; managementul contractorilor.</p>	Rapoarte trimestriale către Banca Mondială pe parcursul implementării Proiectului, începând după Data Intrării în vigoare. Trimiteți fiecare raport Băncii Mondiale în cel mult 15 zile de la sfârșitul fiecărei perioade de raportare.	UCIPE
B	<p>INCIDENTE ȘI ACCIDENTE</p> <p>Notificarea promptă a Banca Mondială despre orice incident sau accident legat de Proiect care are sau este susceptibil să aibă un efect negativ semnificativ asupra mediului, comunităților afectate, publicului sau lucrătorilor, inclusiv, printre altele, cazuri de exploatare sexuală și abuz (SEA), hărțuire sexuală (SH) și accidente care duc la deces, vătămări grave sau multiple. Furnizarea de suficiente detalii cu privire la amploarea, gravitatea și posibilele cauze ale incidentului sau accidentului, indicând măsurile imediate luate sau care sunt planificate să fie luate pentru a-l rezolva și orice informații furnizate de orice contractant și/sau firmă de supraveghere, după caz.</p> <p>Ulterior, la solicitarea Băncii Mondiale, întocmește un raport asupra incidentului sau accidentului și propune orice măsuri pentru a-l soluționa și a preveni reapariția acestuia.</p>	<p>Anunțarea Băncii Mondiale în cel mult 48 de ore de la aflarea incidentului sau accidentului.</p> <p>Furnizarea un raport ulterior Băncii Mondiale într-un interval de timp acceptabil pentru Banca Mondială.</p>	UCIPE
C	<p>RAPOARTELE LUNARE ALE ANTREPRENORILOR</p> <p>Solicitarea contractorilor și consultanților de supraveghere să furnizeze rapoarte lunare de monitorizare a performanței de mediu și sociale în conformitate cu activitățile de măsurare specificate în documentele de licitație și contractele respective și să transmită astfel de rapoarte Băncii Mondiale.</p>	Trimiterea rapoartelor lunare Băncii Mondiale ca anexe la rapoartele care urmează să fie transmise în cadrul acțiunii A de mai sus.	UCIPE
ESS 1: EVALUAREA ȘI MANAGEMENTUL RISCURILOR ȘI IMPACTURILOR DE MEDIU ȘI SOCIALE			
1.1	<p>STRUCTURA ORGANIZATIONALA</p> <p>Menținerea și consolidarea structurii organizatorice existente a UCIPE cu personal calificat și resurse pentru a sprijini managementul de mediu și social, inclusiv Sănătatea și Securitatea Ocupațională (SSO), riscurile și impacturile Proiectului.</p> <p>UCIPE va recruta specialistul/specialiști în domeniul Mediului și Social și sănătate și securitate în muncă, dedicat proiectului.</p> <p>Pregătirea, adoptarea și aplicarea unui Acord de Implementare între</p>	a. Înființarea și menținerea UCIPE conform prevederilor contractului de împrumut. Specialiștii de mediu și social trebuie să fie recrutați și angajați în cadrul UCIPE înainte de data intrării în vigoare și, ulterior, menținută structură organizațională stabilită, inclusiv specialiști specificați, pe toată durata implementării Proiectului.	a. UCIPE

MĂSURI MATERIALE ȘI ACȚIUNI		TERMENI	ENTITATE RESPONSABILĂ
	Ministerul Energiei, UCIPE, TE și CNED pentru implementarea corectă și la timp a Proiectului.	b. Acord de implementare semnat între Ministerul Energiei, MEPIU, TE și NCSE înainte de Data intrării în vigoare și menținut pe toată durata implementării proiectului.	<i>b. Ministerul Energiei/ UCIPE / CNED /TE</i>
1.2	<p>INSTRUMENTE DE MEDIU ȘI SOCIALE</p> <p>a. Adoptarea și implementarea Cadrului de management de mediu și social (CMMS/ESMF) pregătit pentru proiect, în concordanță cu Cadrul de mediu și social (ESF) al Băncii Mondiale, ESS relevante și Ghidurile de mediu, sănătate și siguranță (GMS).</p> <p>Cadrul de Management de Mediu și Social (CMMS) a fost pregătit, consultat, revizuit de către Bancă și dezvăluit, înainte de Evaluarea Proiectului.</p> <p>b. Pentru fiecare subproiect în cadrul Componentei 1 este necesar de pregătit, consultat, dezvăluit, adoptat și implementat Planuri Specifice PMMS și PMMS Chestionar cu liste de verificare pentru fiecare subproiect, în conformitate cu standardele de mediu și sociale (ESS) și Ghidurile de mediu și sociale (GMS) relevante.</p>	<p>a. Se va aplica CMMS/ESMF pe parcursul implementării Proiectului.</p> <p>b. Înainte de lansarea procesului de licitație pentru contractele de lucrări respective. Odată adoptate, Planuri Specifice PMMS și PMMS Chestionar respective vor fi implementate pe parcursul implementării Proiectului</p>	<i>UCIPE</i>
1.3	<p>MANAGEMENTUL ANTREPRENORILOR</p> <p>Încorporarea aspectele relevante ale PAMS/ESCP, inclusiv instrumentele de mediu și sociale relevante, cum ar fi CMMS/ESMF, procedurile de management al muncii, listele de verificare PMMS/ESMP și codul de conduită, în specificațiile ESHS ale documentelor de achiziție și contractelor cu contractanții și consultanții pentru supraveghere într-un mod acceptabil pentru Banca Mondială.</p> <p>Apoi, asigurați-vă că antreprenorii și consultanții de supraveghere respectă și determina subantreprenorii să respecte specificațiile de mediu și sociale (ESH) ale contractelor lor respective.</p>	<p>Ca parte a pregătirii documentelor de achiziție și a contractelor respective.</p> <p>Supravegherea contractorilor pe parcursul implementării proiectului.</p>	<i>UCIPE</i>
1.4	<p>ASISTENȚĂ TEHNICĂ</p> <p>Asigurarea că serviciile de consultanță, studiile (inclusiv studiile de fezabilitate), consolidarea capacităților, formarea și orice alte activități de asistență tehnică în cadrul Proiectului sunt efectuate în conformitate cu Termenii de referință acceptați de Banca Mondială, care sunt în concordanță cu standardele de mediu și sociale (ESS). Apoi, asigurați-vă că rezultatele acelor activități respectă Termenii de referință.</p>	Pe parcursul implementărilor Proiectului.	<i>UCIPE</i>

MĂSURI MATERIALE ȘI ACȚIUNI		TERMENI	ENTITATE RESPONSABILĂ
1.5	<p>RĂSPUNS DE URGENȚĂ CONTINGENT</p> <p>Se va asigura că Manualul CERC include o descriere a aranjamentelor de management și evaluare de mediu și social în Addendum CERC-PAMS/ESMF care va fi pregătit pentru implementarea componentei/părții CERC, în conformitate cu standardele de mediu și sociale (ESS).</p> <p>a. Adoptarea oricăror instrumente de mediu și sociale care ar putea fi necesare pentru activitățile din cadrul Componentei CERC a Proiectului, în conformitate cu Manualul CERC și Addendum CERC-PAMS/ESMF și standardele ESS, iar ulterior să implementeze măsurile și acțiunile cerute de respectivele instrumente de mediu și sociale, în termenii specificate în instrumentele de mediu și sociale menționate.</p>	<p>a. SE va pregăti și adopta Manualul CERC și Adendum-ul CERC-PAMS/ESMF în formă și substanță acceptabile pentru Banca Mondială.</p> <p>b. Se va adopta orice instrument de mediu și social necesar și va fi inclus ca parte a procesului de licitație respectiv, dacă este cazul și, în orice caz, înainte de realizarea activităților relevante ale Proiectului pentru care este necesar instrumentul de mediu și social. Implementarea instrumentelor de mediu și social în conformitate cu termenii acestora, pe toată durata implementării Proiectului.</p>	<p><i>Ministerul Energiei / UCIPE</i></p>
ESS 2: MUNCA ȘI CONDIȚIILE DE MUNCĂ			
2.1	<p>PROCEDURI DE MANAGEMENT AL MUNCII</p> <p>Adoptarea și implementarea Procedurilor de Management al Muncii (PMM/LMP) pentru Proiect, inclusiv, printre altele, prevederi privind condițiile de muncă, gestionarea relațiilor cu lucrătorii, sănătatea și securitatea în muncă (inclusiv echipamentul de protecție individuală, precum și pregătirea și răspunsul în caz de urgență), codul de conduită (inclusiv în ceea ce privește SEA și SH), munca forțată, munca copiilor, aranjamentele privind reclamațiile pentru lucrătorii din Proiect și cerințele aplicabile pentru antreprenori, subcontractanți și firmele de supraveghere. PMM a fost pregătit, consultat, revizuit de către Bancă și dezvăluit, înainte de Evaluarea Proiectului.</p>	<p>Implementarea PMM/LMP pe parcursul implementării Proiectului.</p>	<p><i>UCIPE</i></p>
2.2	<p>MECANISMELE PLÎNGERILOR (GRM) PENTRU MUNCITORII DIN PROIECT</p> <p>A. Stabilirea, operarea și menținerea unui mecanism de reclamații pentru lucrătorii din Proiect, așa cum este descris în PMM/LMP și în conformitate cu standardul ESS2.</p> <p>b. Asigurarea că antreprenorii își dezvoltă GRM pentru angajații lor.</p> <p>c. Solicitarea ca Contractorului să ofere instruire pentru lucrătorii contractați pentru a crește gradul de conștientizare cu privire la drepturile și obligațiile lor contractuale.</p>	<p>a. Stabilirea unui mecanism de reclamație înainte de a angaja lucrătorii din Proiect și, ulterior, menținerea și operarea pe parcursul implementării Proiectului.</p> <p>b. Depunerea - în termen de o lună de la semnarea și executarea contractului - pe tot parcursul contractului în direct.</p> <p>c. Cel puțin o dată pe durata contractului și înainte de începerea lucrărilor.</p>	<p><i>UCIPE</i></p>
2.3	<p>MĂSURI DE SĂNĂTATE ȘI SECURITATE ÎN MUNCĂ (SSM).</p>	<p>Pe toată durata implementării subproiectelor.</p>	<p><i>UCIPE</i></p>

MĂSURI MATERIALE ȘI ACȚIUNI		TERMENI	ENTITATE RESPONSABILĂ
	Măsurile PAMS SSM pentru activitățile Proiectului vor trebui să fie integrate în documentele contractuale. Pentru a asigura implementarea acestora, supravegherea subproiectelor privind SSM se va face în conformitate cu Planurile Specifice PMMS și PMMS Chestionar, instrumentele de mediu și sociale incluse în procedura Cadru de Management de Mediu și Social (CMMS/ESMF).		
ESS 3: EFICIENȚA RESURSELOR, PREVENȚIA ȘI MANAGEMENTUL POLUĂRII			
3.1	EFICIENȚA RESURSELOR, PREVENȚIA ȘI MANAGEMENTUL POLUĂRII Încorporarea măsurilor de eficiență a resurselor, prevenirea poluării și management în Chestionarul PMMS și Planurile Specifice PMMS specifice amplasamentului care urmează să fie pregătite în cadrul Proiectului, inclusiv măsuri de abordare a emisiilor de zgomot și praf și generarea de deșeuri și ape uzate, inclusiv periculoase și nepericuloase, poluare a apelor subterane, toate în conformitate cu standardul ESS3.	Înainte de lansarea procesului de licitație pentru contractele de lucrări respective. Odată adoptate, se vor implementa PMMS respective pe parcursul implementării Proiectului	UCIPE
3.2	PLANUL DE GESTIONARE A DEȘURILOR La nivel de subproiect, adoptarea și implementarea unui Plan de gestionare a deșeurilor (PMD/WMP) specific amplasamentului, pentru gestionarea deșeurilor periculoase (inclusiv azbest) și nepericuloase, în concordanță cu ESS3 și CMMS/ESMF, și care alocă un buget corespunzător pentru eliminarea deșeurilor în conformitate cu legislația națională și CGES.	Același interval de timp ca și pentru adoptarea și implementarea instrumentelor de mediu și sociale (ESMP-urilor specifice site-ului / Listele de verificare ESMP (chestionare)).	UCIPE
ESS 4: SĂNĂTATEA ȘI SIGURANȚA COMUNITĂȚII			
4.1	CIRCULAȚIA ȘI SIGURANȚA RUTIERĂ Încorporarea măsurilor de evaluare și gestionare a riscurilor de trafic și de siguranță rutieră, așa cum este necesar în instrumentele de mediu și sociale (listele de verificare PGES/PGES specifice amplasamentului), care urmează să fie pregătite în conformitate cu acțiunea 1.2 de mai sus.	Același interval de timp ca și pentru adoptarea și punerea în aplicare a instrumentelor de mediu și sociale și al listelor de verificare PMMS specific amplasamentelor și Chestionarul PMMS.	UCIPE
4.2	SĂNĂTATEA ȘI SIGURANȚA COMUNITARĂ Evaluarea și gestionarea riscurilor și impacturilor specifice asupra comunității care decurg din activitățile Proiectului, inclusiv, printre altele, siguranța rutieră și a traficului, comportamentul lucrătorilor din cadrul Proiectului, întreruperile serviciilor și accesibilitatea clădirilor, în special pentru grupurile vulnerabile, și includeți măsuri de atenuare în Listele de verificare a PMMS/PMMS specific amplasamentului să fie pregătite în conformitate cu CGES.	Același interval de timp ca și pentru adoptarea și punerea în aplicare a instrumentelor de mediu și sociale (listelor de verificare PMMS/PMMS specific amplasamentului).	UCIPE
4.3	RISCURI GBV/SEA/HS	Înainte de data intrării în vigoare a proiectului.	UCIPE

MĂSURI MATERIALE ȘI ACȚIUNI		TERMENI	ENTITATE RESPONSABILĂ
	<p>Actualizarea CMMS/ESMF pentru a include Codul de conduită aplicabil tuturor angajaților în conformitate cu Nota de orientare a Băncii Mondiale privind exploatarea și abuzul sexual și hărțuirea sexuală (SEA/SH) în finanțarea proiectelor de investiții care implică lucrări civile majore (ediția a treia, octombrie 2022).</p> <p>Ulterior, asigurarea că subproiectele PMMS specific amplasamentelor/listele de verificare PMMS care urmează să fie pregătite în cadrul activităților componente 1 includ acțiuni pentru prevenirea și atenuarea riscurilor de exploatare și abuz sexual și hărțuire sexuală (SEA/SH) în conformitate cu CMMS/ESMF și să impună implementarea acestora.</p>	În timpul pregătirii listelor de verificare PMMS/PMMS specific amplasamentelor și a documentelor de achiziție.	
ESS 5: ACHIZIȚIA DE TERENURI INVOLUNTARE, RESTRICȚII PRIVIND UTILIZAREA TERENULUI ȘI REMUNERAREA			
	Nu este relevant.	Nu este relevant.	Nu este relevant.
ESS 6: CONSERVAREA BIODIVERSITĂȚII ȘI GESTIONAREA DURABILĂ A RESURSELOR NATURALE VIE			
	Nu este relevant.	Nu este relevant.	Nu este relevant.
ESS 7: POPOARE INDIGENE/COMUNITĂȚI LOCALE TRADIȚIONALE SUBSAHARIENE PROTEJATE ISTORIC			
	Nu este relevant.	Nu este relevant.	Nu este relevant.
ESS 8: PATRIMONIUL CULTURAL			
	Nu este relevant.	Nu este relevant.	Nu este relevant.
ESS 9: INTERMEDIARI FINANCIARI			
	Nu este relevant.	Nu este relevant.	Nu este relevant.
ESS 10: IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE ȘI DIVULGAREA INFORMAȚIILOR			
10.1	<p>PREGĂTIREA ȘI IMPLEMENTAREA PLANULUI DE IMPLEMENTARE A PĂRȚILOR INTERESATE</p> <p>Adoptarea și implementarea unui Plan de implicare a părților interesate (SEP) pentru proiect, în conformitate cu ESS10, care va include măsuri pentru oferirea părților interesate informații oportune, relevante, ușor de înțeles și accesibile și să se consulte cu aceștia într-un mod adecvat din punct de vedere cultural, care este lipsită de manipulare, interferență, constrângere, discriminare și intimidare. SEP poate fi actualizat (și divulgat) după cum este necesar în timpul implementării Proiectului.</p>	Pregătirea, dezvoltarea, consultarea și adoptarea SEP nu mai târziu de data de intrare în vigoare a Proiectului și apoi implementați SEP pe parcursul implementării Proiectului.	UCIPE
10.2	<p>MECANISMUL DE RECLAMAȚII A PROIECTULUI</p>	Stabilirea mecanismul de reclamație în cel mult treizeci (30) de zile de la intrarea în vigoare și ulterior operați și mențineți pe toată durata implementării Proiectului.	UCIPE

MĂSURI MATERIALE ȘI ACȚIUNI		TERMENI	ENTITATE RESPONSABILĂ
	<p>Să stabilească, să facă publice, să mențină și să opereze un mecanism de reclamații accesibil, pentru a primi și a facilita soluționarea preocupărilor și nemulțumirilor în legătură cu Proiectul, prompt și eficient, într-o manieră transparentă, adecvată din punct de vedere cultural și ușor accesibil tuturor părților afectate de Proiect; fără costuri și fără răzbunare, inclusiv preocupări și plângeri depuse în mod anonim, într-o manieră conformă cu ESS10.</p> <p>Mecanismul de plângere va fi echipat pentru a primi, înregistra și facilita soluționarea plângerilor SEA/SH, inclusiv prin trimiterea supraviețuitorilor către furnizorii relevanți de servicii de violență bazată pe gen, totul într-un mod sigur, confidențial și centrat pe supraviețuitor.</p>		
SUPPORT PENTRU DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR			
CS 1	<p>Oferire de instruire, după cum este necesar și așa cum este specificat în Manualul Operațional al Proiectului (POM), personalului echipelor UCIPE relevante, părților interesate, comunităților, contractorilor cu privire la Cadul de Mediu și Social (ESF) al Bancii Mondiale și aspectele sociale și de mediu conexe PAMS, inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Implicarea părților interesate și mecanisme de reclamație • SSM, inclusiv privind prevenirea situațiilor de urgență și aranjamentele de pregătire și răspuns la situații de urgență. • Evaluări de mediu și sociale • Afluxul de forță de muncă, sănătatea și securitatea comunității • Condițiile de muncă și monitorizarea asociată • Conștientizarea SEA/SH și Codurile de conduită • Monitorizare și raportare și orice alte subiecte relevante, așa cum se specifică în POM. • Dezvoltarea capacității comunitare pentru a spori gradul de conștientizare a riscurilor și pentru a atenua impactul, așa cum este subliniat în SEP. • Monitorizarea și raportarea ESHS; și • Orice alte subiecte relevante. 	<p>Nu mai târziu de treizeci (30) de zile de la data intrării în vigoare.</p> <p>În timpul implementării Proiectului, după cum este necesar.</p> <p>Pentru lucrătorii din proiect, modulele de formare vor fi furnizate odată cu atribuirea contractelor specifice locației și înainte de începerea implementării activităților relevante.</p>	<p><i>UCIPE</i></p>